

[Hans Conrad Koefoed.]

tro, at en saadan Udvikling kan være af det gode. I engelsk Landbrug hjælper man sig næsten udelukkende med Løsarbejdere, og den nævnte Udvikling i vort Landbrug vil ogsaa tendere derhenimod.

Dette vil i det lange Løb nedbryde det gode Forhold, som jeg vil hævde, trods alle Paastande om det modsatte, at der stort set findes mellem Landbrugets Arbejdsgivere og Landbrugets Medhjælpere; ogsaa en saadan Nedbrydning vil jeg betragte som uheldig. Men det maa ogsaa indrømmes, om end det maa beklages, at Udviklingen her inden for dansk Landbrug i de senere Aar vil medføre større Brug af løs Arbejdskraft, Sæsonarbejdere, paa de fastansattes Bekostning. Derfor kan man sige, at Problemet om Arbejderboliger rejser sig. Det har vel nok været til Stede i nogen Grad i Forvejen. Vi fra vor Side vil ikke benægte, at der findes Arbejderboliger, som er af for ringe Beskaffenhed; men jeg tror dog — og dette ønsker jeg ogsaa at sige til den ærede socialdemokratiske Ordfører —, at man i Agitationens Tjeneste har overdrevet dette Forhold i meget høj Grad. Man maa ikke glemme, at Bindingsværkshuse med Straatag meget godt kan afgive en baade hyggelig og sund Bolig, en Bolig, som jo i dette Tilfælde altid har den frie Natur og den friske Luft om sig. Og Digteren har vel Ret, naar han siger:

„Lykken ofte klarest brænder
bag en Væg med sprukne Glar.“

Men vi erkender ogsaa, at der er Boliger, som er for ringe, og vi vil fra vor Side gerne unde Landarbejderne bedre Boliger.

Men for øvrigt rejser det Spørgsmaal sig, om man gennem en Lovgivning som denne vil naa det Resultat, at disse daarlige Boliger ikke bliver benyttet. Der vil vel desværre altid findes en Kundekreds til disse Boliger, nemlig de Folk, som ikke engang opfylder de personlige Betingelser, som opstilles i det foreliggende Lovforslag. Vi er ogsaa fra vor Side villige til at være med i Arbejdet til Løsning af den Opgave, som her foreligger.

Forslaget, som det er, kan selvfølgelig ikke slaas op til noget stort. Det drejer sig om 857 Huse i Løbet af 3 Aar, det vil kun sige eet Hus i hvert andet dansk Kirkesogn, men Lovens Tidsbegrænsning kendetegner den jo ogsaa som en Forsøgslov, og det kan vel være rigtigt at nøjes med det, som her foreslaaet.

Jeg finder Anledning til at fremdrage

enkelte Ting af de forskellige Paragraffer. I § 2, Punkt 7, tales der om, at vedkommende, som faar et saadant Hus, skal formenes at kunne blive i Stand til at opfylde de Forpligtelser, som han dør paatager sig. Jeg kunde ønske, at man til det Formaal fik en Udtalelse fra den Institution, som jeg mener har de bedste Betingelser for at kunne udtale sig herom, nemlig Sogneraadet. Jeg tror ikke, at Repræsentanter for Dansk Arbejdsmandsforbund i Husmandsbrugskommissionen vil kunne erstatte Sogneraadet i dette Tilfælde, for om en Mand kan klare sine Forpligtelser i et saadant Hus, vil jo bero paa, om der er Arbejdsmuligheder paa den Plads, hvor Huset bliver lagt. Jeg vil gerne med Formandens Tilladelse læse et Par Linier op af Bemærkningerne til Lovforslaget. Der staar:

„En fortsat Sammenknytning af Arbejde og Bolig, som Forholdet er paa de større Gaarde, finder nævnte Repræsentanter“

— det er ogsaa Repræsentanter for det omtalte Udvalg —

„ikke heldig, hvorfor de heller ikke finder det hensigtsmæssigt ved billige Laan at opmuntre Arbejdsgiverne til at bygge.“

Man finder ikke en fortsat Sammenknytning af Arbejde og Bolig heldig, men vi kan vel nok alle sammen være enige om, at Betingelsen for, at der skal være Mening i at opføre saadanne Huse, er, at der er en Forbindelse, en Sammenknytning mellem Bolig og Arbejde, og dette mener jeg, som sagt, at lokalt kendte Folk som Sogneraadets Medlemmer har de bedste Betingelser for at kunne udtale sig om.

Vi staar fra vor Side noget uforstaaende over for § 4, hvori det omtales, at en Repræsentant for Dansk Arbejdsmandsforbund skal tiltræde ikke blot Husmandsbrugskommissionen, hvad vi har kunnet forsones os med, men ogsaa Statens Jordlovsudvalg. Vi kan ikke se Nyttens af denne Tiltrædelse.

I Lovforslagets § 3 siges det, at den, der en Gang har erhvervet Jord efter de gældende Jordlove, som Regel ikke vil kunne faa Adgang til at erhverve Grund og Bolig efter denne Lov. Jeg vil gerne spørge den højtærede Minister om denne Paragraf dog ikke kunde fortolkes saadan, at en Mand, som har haft en Ejendom i Henhold til gældende Jordlove, og som uden egen Skyld bliver slaaet ud af denne Bedrift, ogsaa kunde faa Lov til at komme ind under denne Lov, henvist som han jo som Regel vil være, til at ernære sig som Arbejdsmand.

§ 18, jfr. § 20, er vi fra vor Side glade